

Begrijpend lezen Oefenboek (2)

Geschikt voor de Citotoetsen / LVS-toetsen

Groep 3

JUNIOR EINSTEIN®

© 2018 Junior Einstein bv Enschede, the Netherlands

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912. Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp). v. 01

All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

ISBN 978-94-92265-64-7

Inhoudsopgave

Inleiding 4

Begrijpend lezen 6

Voorspellen 28

Gatenteksten 34

Antwoorden 46

Inleiding

Met dit Oefenboek Begrijpend lezen voor groep 3 (deel 2 van een serie van 2) kunnen kinderen op een goede en verantwoorde manier hun vaardigheden voor begrijpend lezen verder ontwikkelen. Beide boeken sluiten aan op het E3-niveau van het Leerlingvolgsysteem (LVS) van het Cito. Dit tweede deel is tevens geschikt voor het E3/M4 niveau.

Begrijpend lezen is een belangrijk onderdeel van het taalonderwijs. Begrijpen wat je leest, is de essentie van lezen en leren. Het is een van de belangrijkste vaardigheden die kinderen moeten ontwikkelen op school. Begrijpend lezen is een cognitief proces, waarbij de lezer steeds schakelt tussen de informatie uit de tekst en zijn eigen kennis over een onderwerp. Terwijl de lezer de tekst leest, maakt hij een mentale voorstelling van de tekst, waarin de informatie en de eigen kennis geïntegreerd zijn.

Om een tekst goed te kunnen begrijpen, is het belangrijk dat de lezer het technisch lezen goed onder de knie heeft, beschikt over een goede woordenschat en enige kennis van de wereld heeft. Het is niet zo dat deze vaardigheden automatisch leiden tot een goede beheersing van begrijpend lezen. Het oefenen van begrijpend lezen is dus zeer belangrijk. Door veel te oefenen ontstaat een actieve leeshouding en worden de taalvaardigheid en algemene ontwikkeling uitgebreid. Hierdoor kunnen kinderen steeds langere en moeilijkere teksten op een hoger niveau verwerken. Het oefenen op het eigen niveau zorgt voor succeservaringen, die leiden tot meer leesplezier. Het is dus van groot belang om te blijven oefenen met begrijpend lezen.

De LVS-toetsen

De LVS-toetsen worden door scholen afgenomen om de ontwikkeling van het kind – per vaardigheid – op de voet te volgen. Het doel van de LVS-toetsen voor begrijpend lezen is het vaststellen van goed kinderen geschreven teksten kunnen begrijpen. De behaalde resultaten geven een helder beeld van het niveau van het kind. Zo kan gekeken worden of de leerkracht extra aandacht moet besteden aan de leesvaardigheid van het kind.

In dit leerjaar vindt één afnamemoment plaats. De LVS-toets (E3) wordt rond juni afgenomen. Alle onderwerpen die in de LVS-toets getoetst worden op het gebied van leesvaardigheid, komen in dit oefenboek uitgebreid aan bod. De vraagstelling is afgestemd op die van het Cito.

Werken aan doelen

Met deze Oefenboeken kan op een gerichte en verantwoorde manier geoefend worden met begrijpend lezen. Dit komt doordat de opbouw van de boeken is gebaseerd op de leerlijn die is bepaald voor het basisonderwijs.

Bij begrijpend lezen gaat het om het verwerken van informatie in een tekst. Om hier richting aan te geven wordt er gewerkt vanuit doelen. In groep 3 staan de feiten en gebeurtenissen waarover een tekst gaat centraal. De lezer moet kunnen begrijpen wat er gebeurt in de tekst, wie wat doet en zegt in het verhaal en waarom dingen gebeuren. Daarnaast staan de bedoelingen van de schrijver centraal. De lezer moet begrijpen waarom een schrijver een tekst schrijft en wat de schrijver wil vertellen aan de lezer.

Deze tweedelige serie Oefenboeken bestaat uit diverse eigentijdse teksten die aansluiten op de beleavingswereld van het kind. Daarbij hebben beide boeken betrekking op bovengenoemde doelen. Door de opbouw van de oefeningen en de structuur van deze Oefenboeken, kunnen kinderen verantwoord oefenen.

Oefenboek 1

Het eerste deel richt zich op het E3-niveau. De teksten hebben kortere zinnen en zijn makkelijker leesbaar.

Oefenboek 1 bestaat uit elf leesteksten, zes voorspelopgaven en twaalf gatenteksten. Door de bijbehorende vragen te beantwoorden, werkt het kind aan de leerdoelen voor begrijpend lezen. Op dit niveau wordt veel gebruikgemaakt van symbolen bij de leesteksten. Dankzij deze symbolen wordt het kind gestuurd bij het vinden van het juiste antwoord.

Oefenboek 2

Dit tweede deel richt zich ook op het E3-niveau, maar bevat wat langere teksten met een iets moeilijkere opbouw. De inhoud gaat richting het M4-niveau. Dit daagt de lezer uit en bereidt voor op het volgende leesniveau. Dit boek is daarom ook geschikt als voorbereiding op de E3/M4-toets van het Cito. Deze toets wordt afgenomen als een kind onvoldoende scoort op de M4-toets.

Oefenboek 2 bestaat uit elf leesteksten, zeven voorspelopgaven en twaalf gatenteksten. Door de bijbehorende vragen te beantwoorden, werkt het kind aan de leerdoelen voor begrijpend lezen. Ook in dit Oefenboek komen de symbolen bij de leesteksten terug.

Verschillende soorten teksten

Tijdens het leesproces wordt betekenis gegeven aan een geschreven tekst. De lezer kan dit leesproces inzetten in verschillende situaties, bijvoorbeeld om instructies op te volgen, om zichzelf te vermaken of om nieuwe informatie te verkrijgen.

In het dagelijks leven komen we voortdurend in aanraking met verschillende soorten teksten. Dit Oefenboek speelt hierop in door ook verschillende tekstsoorten aan te bieden. Deze kunnen *informatief* (de schrijver geeft feitelijke informatie), *instructief* (de schrijver legt uit hoe je een bepaalde handeling moet verrichten), *fictief* (de schrijver wil de lezer plezier laten beleven met een verzonnen verhaal) of *poëzie* zijn.

Leesstrategieën

Door het aanbieden van verschillende oefeningen, leert de lezer verschillende leesstrategieën gebruiken. Zo'n leesstrategie is een hulpmiddel, dus geen leerdoel. Het helpt de lezer een tekst beter te begrijpen. Deze leesstrategieën zijn algemeen inzetbaar bij allerlei soorten teksten en kunnen zowel voor, tijdens als na het lezen worden gebruikt. Daarnaast worden deze leesstrategieën door goede lezers voortdurend en in samenhang met elkaar gebruikt.

Verschillende oefeningen

In beide Oefenboeken komen drie verschillende soorten oefeningen voor, namelijk: leesteksten, voorspelopgaven en gatenteksten. De Oefenboeken bestaan uit meerkeuzeopgaven en de vraagstelling is afgestemd op die van het Cito.

Leesteksten

Dit Oefenboek telt elf leesteksten. Deze teksten sluiten aan bij de beleavingswereld van een kind uit groep 3. Er wordt begonnen met het lezen van de tekst, waarna de bijbehorende vragen worden gemaakt. Bij elke vraag staan vier antwoordopties, waarvan maar één optie de juiste is. Bij sommige vragen wordt de lezer gestuurd bij het vinden van het juiste antwoord. De vragen zijn zo opgesteld dat ze de lezer leren te begrijpen wat er gebeurt in een tekst, wie wat doet of zegt en waarom. Daarnaast zijn er vragen die

de lezer leren te begrijpen waarom een tekst is geschreven, wat voor een soort tekst het is en welke titel de tekst het best zou kunnen hebben.

Voorspelopgaven

Dit Oefenboek telt zeven voorspelopgaven. Bij deze opgaven ziet de lezer de titel, meestal een klein deel van de tekst en een ondersteunende afbeelding. Aan de hand van de titel, de zichtbare tekst, de afbeelding, de antwoordopties en de eigen voorkennis, voorspelt de lezer wat de inhoud of het doel van de tekst zou kunnen zijn, of in wat voor boek je de tekst zou kunnen vinden.

Gatenteksten

Dit Oefenboek telt twaalf gatenteksten. Bij deze opgaven wordt in de teksten op één of meer plekken een woord of een zin(sdeel) weggelaten. De lezer leest telkens een gedeelte van de tekst en kiest vervolgens het antwoord dat het best op de open plek in de tekst past.

Méér oefenen

Dit boek is het tweede deel van een set van twee. Beide boeken vormen samen een gedegen oefening in begrijpend lezen.

Wil je kind méér oefenen dan wat deze serie aanbiedt? Junior Einstein heeft ook een uitgebreide online oefen- en leeromgeving. Je vindt deze op onze website www.junioreinstein.nl.

Vogel

Vogel, heb jij het niet koud?
Of is dat juist waar jij van houdt?
Overall ligt sneeuw en het water is nu ijs.
▲ Ik geef je een naam, ik noem je Gijs!

Ik hoorde je al eens zingen,
Toen mijn broer en ik naar school gingen.
Dat was een vrolijk wijsje.
Ik werd heel blij, lief Gijsje.

■ Wat doe jij hier nu in de kou?
Zal ik een huisje bouwen voor jou?
Of red jij je wel met je mooie veren?
Ik wil ook vliegen, kun je mij dat leren?

Ach vogel, vlieg je nu weg?
Wat een dikke pech!

1 Wat voor weer is het in dit verhaal?

- ☐ warm weer
- ☐ nat weer
- ☐ koud weer
- ☐ droog weer

2 Lees de zin met ▲ ervoor.
Wie heet in dit verhaal Gijs?

- ☐ de verteller
- ☐ de broer
- ☐ de vogel
- ☐ de school

Hieronder zie je het begin van een tekst.
De rest van de tekst kun je niet zien.

Verkoeling

Heb je het warm?
Maak een lekker koud soepje.
Lees hier hoe je dat doet.

1 Waar zal deze tekst in staan?

- ☐ in een stripboek
- ☐ in een reisboek
- ☐ in een kookboek
- ☐ in een leesboek

Aap in het regenwoud

Aap woont in het regenwoud.
Daar staan heel veel bomen.
Aap 1 in een boom.
Dat kan hij heel erg goed.
De boom is heel hoog.
In de boom hangen bananen.
Aap pakt een banaan en eet hem op.
Hap hap! De banaan is weg.

1 Wat past het **best** op plaats 1?

- ☐ fietst
- ☐ klimt
- ☐ zingt
- ☐ blaft

De hut

In het bos staat een hut.
Die hut is van Nola.
Het duurde even om de hut te bouwen.
De hut is nu af en Nola is er blij mee.
Op de hut liggen bladeren.
Zo kan niemand hem goed zien.
De hut is voor anderen 1.
Alleen Nola weet waar de hut staat.

1 Wat past het **best** op plaats 1?

- ☐ klein
- ☐ groot
- ☐ geheim
- ☐ leuk

Begrijpend lezen

Vogel

1. koud weer
2. de vogel
3. vrolijk zingen
4. Omdat het buiten koud is.
5. grommen
6. De vogel vliegt weg.
7. Gijs de vogel

Leren van spelen

1. leuk en goed
2. leren
3. ruzies oplossen.
4. Hoe je deelt met anderen.
5. Dat je afsprekt wie iets mag doen.
6. Omdat je dan veel leert.
7. om je iets te leren

De witte walvis

1. een zoogdier
2. ademen
3. longen
4. een half uur
5. onder water
6. brommen en fluiten
7. Hoe de witte walvis leeft.

Lot de toverfee

1. toveren
2. een hoed en een staf
3. haar staf
4. een huis
5. de muis

6. in haar huis
7. Lot wil de rat niet meer.
8. om je iets leuks te vertellen

De bruine beer

1. in het bos
2. grote ogen
3. Hij heeft kleine oren.
4. met zijn scherpe klauwen
5. brokken
6. een vis
7. Dan kan hij daarna een lange winterrust houden.

De zon

1. licht
2. De zon schijnt altijd.
3. Als de zon bij ons niet schijnt.
4. licht en warmte.
5. De zon kan fel schijnen.
6. Dan verbrand je niet door de zon.

Hondjes te koop

1. Hij wil twee jonge hondjes verkopen.
2. een meisje
3. Hij legt iets uit aan het meisje.
4. nu oud genoeg zijn.
5. om iets te vragen
6. buiten op de stoep
7. Ze mag van haar ouders een hondje uitkiezen.